

گیشمه گیشی عامری و خه زهلی بو سه روکایه تیکردنی فهتخ

27-11-2021

نووسه رهکان

ناوهندی لیکۆلینه وهی رووداو

کورتە : له وهتهی ئەنجامهکانی ههڵبژاردن له 11 تشرینی یهكهم راگهیهنراوه، هاوپهیمانی فهتخ گروپهکانی ههشده شیعیی، وهك دۆراو رهفتار دهكات، چونكه له نیوان چوار سالدای پێگهی له ناو پهرلهمانی عێراق له 48 کورسییهوه که بهرهنجامی ملیۆنیک و 347 ههزار دهنگ بوو، بو دهوره بهری 17 کورسی دابهزی، ئهویش به کهمتر له نیوهی دهنگهکانی خولی پێشوویان.

لەوھەتەي ئەنجامەکانی ھەلبژاردن لە 11 تشرینی یەکەم راگەيەنراوە، ھاوپەیمانی فەتحي گروپەکانی ھەشیدی شەعی، ھەك دۆراو رەفتار دەكات، چونكە لە نیوان چوار سالدای پێگەي لەناو پەرلەمانی عێراق لە 48 كورسییەو ھە 347 ھەزار دەنگ بوو، بۆ دەورەبەری 17 كورسی دابەزی، ئەویش بە كەمتر لە نیوھە دەنگەکانی خولی پێشوویان. ھەرچەندە لە كۆی 21 ھاوپەیمانی بەشداری ھەلبژاردن دۆخی فەتحي لەو ھەوت ھاوپەیمانییە دیکە باشتەر ھە ئەنجامەکانی سفر كورسییە و لەگەڵ حیزبە دۆراوەکانی دیکەدا دەگەنە 99 لایەن ھە بێ ھێچ كورسییەك ھاتنە لە پڕۆسەكە دەرەو. ھەلبەت فەتحي ھە بە نزیكەي نوێنەرایەتی دەورەبەری 160 ھەزار چەكداري ھەشد دەكات، ھیوای وابوو دووھە ھیزی ھەلبژاردن بێت بۆ ئەوھە بتوانن ژمارەيەكی گەورەي ھاوكیشەي پێكھێنانی ھكومت و پێكھێنەریكی سەرەكی دەسەلاتی یاسادانان بن.

لە ھەردوو ھەلبژاردنەكە (2018 و 2021) ھادی عامری سەرۆکی رێكخراوی بەدر، سەرۆكایەتی ھاوپەیمانی فەتحي كێدوو ھە 2018 بۆ یەكەمجار لەپاش شەری داعش بەو پێكھاتەيەو چوو پەرلەمان، بەلام لەپاش ئەو پاشەكشە گەورەي و كەمبۆونەوھەي كورسییەكانی بەدر لە 22 كورسییەو ھە ھەردوو ھەلبژاردنی 2014 و 2018 بۆ تەنھا شەش كورسی لە 2021، تەمومزی ژۆر لەسەر پێگەي ھادی عامری دروست بوو، لەبەری ئەویش لە ھەندێك بۆنەي گرتگدا زیاتر قەیس خەزەلی ئەمینداری گشتی عەسایب دەرەكەوێت. ھەك پێشوازیكردنی لە جنین بلاسختاری نوێنەری تاییەتی سەرۆکی تەتوھە یەكگرتووھەكان لە عێراق لە ناوھەپاستی ئەم مانگە بۆ گەفتوگۆ لەبارەي ئەنجامەکانی ھەلبژاردن، ئەویش لە كاتیكدا خەزەلی لەگەڵ "لیث" ی برایدا لە لیستی تیروزی ئەمریکادان.

پاش دەرکەوتنی ئەنجامەكان و پەنابردنی چەكدار و ھەوادارەكانی فەتحي بۆ مانگرتن لەبەردەم ناوچەي سەوز، دەنگۆیەكی ھەھا بە نافەرمی بڵاوكرایەو ھە ھادی عامری لە سەرۆكایەتی فەتحي دووربخریئەو، بەلام ھەندێك لە پێكھێنەرەكانی فەتحي ئەوھەیان رەتكردەو ھە بێ ئەوھە روونكردەوھەي زیاتر لەسەر دەرکەوتن و جموجولە نمایشیەكانی خەزەلی بەدەن ھە بەناوبانگترینیان ھەرەشەكانی بوو بۆ تۆلەكردەو ھە دادگاییكردنی مستەفا كازمی لەپای كوژرانی دوو لە خۆپیشاندەرە نارازییەكان لە ھەلبژاردن لەبەردەم دەروازەكانی ناوچەي سەوز (5 تشرینی دووھەم).

ناوھەندە پەرگێرەكانی ھەشد پێیانواپە پاشەكشەي گەورەي ھەشد لە ھەلبژاردن بەشی گەورەي لە ئەستۆي ھادی عامرییە، ھۆكاری ئەمەش دەگێرئەو ھە بۆ پەيوەندی باشی عامری لەگەڵ سەدر لەلایەك ھە نەھینشتوھە لە ھەلبژاردن ھەك مالیکی بەرەنگاری ركبەرەكەیان ببنەو، لەلاكەيتر ئەو ھە عامری بوو ھە رازی بوو ھە دانانی مستەفا كازمی بەسەرۆكوھەزیران، ھە لەماوھەي 15 مانگی بەر ھەلبژاردندا چەند جاریك گروپەكانی ھەشدی بێزاركردوو. بەرامبەر بەم تۆمەتانەش عامری خۆی و میدیای رێكخراوەكەي، تەزویر و ھاك و ئەجیندای كازمی بۆ بچوككردەوھەي ھەشد بە ھۆكاری ئەو پاشەكشەي دەزانن. ھەر لەم سۆنگەيەشەو چەند سەرچاوەي جیا ئەوھەیان لە عامرییەو ھە گواستووھەتەو ھە ئەمجارە پێداگەر لەسەر ئەوھە ئەگەر بەسەرۆكوھەزیرانیكی سەدرییش رازی بوو، ئەوا بۆ دانانەوھەي كازمی بۆ خولیكیتری ھكومت مل نەدات.

راگر و قوولایی ستراتیژی فەتحي سوپای پاسدارانی ئێران، پێكھێنەرەكانیشتی لەپاش بالە چەكدارە راستەوخۆكانی ئێران، برۆپێكراوترین عێراقییەكانە لای تاران، بەلام لە نیوان كەسایەتی عامری و خەزەلیدا ھەندێك جیاوازی ھەيە. عامری ھەلگری نازناوی "شیخی موحاھیدی" ھە و لە سەرەتای ھەشتاكانەو ھەلپیزی فەیلەقی بەدر و ئەنجومەنی بالای ئیسلامیدا لە ئێران كاری كێدوو، بەلام خەزەلی گەنجیکە ھە لەقۇزاخەي سوپای مەھدی ھاتووھەتە دەرەو ھە پێشتر عێراقی بەجێنەھینشتوو. جگە لەوھەش ھینشتا خۆی بە خۆیندكاری سەدری دووھەم دەزانیت و بزوتنەوھەكەشی "عەسایب"، لەسەر سکی رێكخستەكانی موقتەدا سەدر گەشەي كێدوو. لەپووی تەمەن و پێگەشەو ھەو ھە دووھەي ھیزە شیعەكانی پاش بەدر و دەعو ھە ئەنجومەنی بالای ئیسلامیە.

ھادی عامری - 67 سال - ھە دەرچووی بەشی ئاماری زانكۆي بەغدايە، بەپیاوی كۆمەلایەتی و رێككەوتن ناسراو، تانەي ئەوھە لێدەدریت لە جەماعەتی "ماچ ماچینی سەرو ریشە"، بەلام خەزەلی - 47 سال - ھە ئەویش بەشی جیولۆجیای تەواوكردوو ھە بەغدا، نایشاریئەو ھە "شروگییەكی رەسەنە"، لە كاتیكیشدا عامری ئەركی بوو ھە پاراستنی دەستكەوتەكانی بەدر لە وەزارەتی ناوحو و دەزگا ئەمینیەكانی دیکەي عێراق، خەزەلی خەونی پەلكیشان و كۆپكردنی نمونەي ھەسەن نەسروللای ئەمینداری گشتی حیزبوللای لوبنانی لە عێراق ھەيە. بەتاییەت پاش ئەوھە لە نیوان 2014 - 2018 پێگەي عەسایبی لە تاقە كورسییەكی پەرلەمانەو ھە بۆ 15 كورسی بەرزكردەو ھە ھەكە دەيكرە 30% دەنگەكانی فەتحي، بەر لەوھە لە 2021 پاشەكشە بكات بۆ شەش كورسی و دووچاری كاردانەو ھە بێھواپیان بكات.

هادی عامری سهربازی مهیدانه و سهروه ریبه کانی زیاتر خه باتی چه کداری و ده رکه وتنه کانییه تی له به ره کانی شه ری دژی داعش، به لام خه زعه لی خو ی به بانگ خوازی بیری "موقاوه مه" ده زانیت، ههروه ها میزه ری پیاوی شیعه ی تاینی له سه ره و نازناوی "الشیخ" ی له خو ی ناوه، زیاتر له عامر خواستی په رگیری هه به و له کیشی قوولیشدا یه له گه ل موقتهدا سهر، به وپییه ی له ته و جیا بووه ته وه، هه ره له سه ره حسابی ته ویش پرۆژه سیاسییه که ی خو ی په ره پنداوه.

له ده ره وه ی دوالیزمی به در و عه سایب که ئیستا له پیکه وه هه لکردنکی ناچاریدان، دوو پیکهاته یتر له فه تحدان که "السند" و "نصح" ن، پیکه ی ته م دوو گروپه ش ته وه نییه که پکا به ری سه ره کایه تی هاوپه یمانییه که بکه ن، به لام به گویره ی لی دوانه کانیان له گه ل مانه وه ی سه ره کایه تی هادی عامرییدان که پشینه ی ته مه ن و خه باتی هه یه.

بۆچوونکی باو هه یه که جموجولی ته مدواییه ی قه یس خه زعه لی، ته گه ره هادی عامریش له سه ره کایه تی فه تح دوورنه خاته وه، ته وا له به دیه یانی هه ندیک ده سکه وت شکستخواردووش نابیت. ره نگه ئامانجیش لی بازاکردن بیت بۆ قه یس خه زعه لی وه که ده مرپاست و نوینه ری ئیسلامی رادیکالی شیعه له عیراق، پاش ته وه ی که نوینه ریکی ئیونه ته وه یی سه ردانی کرد. له دیمانه یه کی ته لجه زیره شدا کۆمه لیک په یامی له باره ی ناوچه که ئاراسته ی رای گشتی عه ره بی کرد و چوار سال به ره له ئیستاش له سه ره سنوری ئیسرائیل و له باشوری لوپنان ده رکه وت. سه باره ت به عامریش جگه له سه ره کایه تی فه تح، ته گه ریک له به رده میدا هه یه که ناوی بخریته پوو بۆ سه ره کایه تیکردنی ده سته ی هه شد به تایبه ت که له گه ل سه در نزیکایه تی هه یه، چونکه مانه وه ی فالج فه بازیش له و پیکه فه رمییه له پاش ته وه ی خرایه لیستی پشتیوانانی تیرۆری ته مه ریکاوه، زیاتر وه که کیش ته ماشا ده کریت.